

Слово правду - 1979, 11.07. ст. 4

ПЕРШЕ, що привертає увагу до назви цього граничного з Волинською областю села, — це незвичний для того, хто вперше її чує, розміщений у кінцевому складі наголос. Таке його місце обумовлене, як гадають, потребою виділити власне наймення від співзвучного прикметника або вказати на безпосередній зв'язок з особливю назвою.

Друге, немало інтригуюче у назві цього нині на кілометри розтягнутого села, — це її очевидна прозорість, що ґрунтується на взаємозв'язку існуючого слова у значенні «зроблений з дерева». Однак це ще не вичерпна інформація, бо нас цікавить теж первісний зміст прикметника «дерев'яний», причина (мотив) і час найменування. Відповідаючи на це, звернемось до архівних джерел. З найновіших документів, опрацьованих «Словником староукраїнської мови» (Київ, 1977—1978), випливає, що село Дерев'яне під іменем Дерев'яное згадується вперше у лучцькій дарчій грамоті 1445 року, де читаємо: «мы великий князь Александр... чиним знаменито... и жет... дали есмоєму село Алышов (тобто Голішів), а к тому же Деревяное на Рудце». Друга інформація, датована 1463 роком, стосується опису земельних володінь Дерев'яного й згадки уже забутої назви

ДЕРЕВ'ЯНЕ

річки — Рудки: «се... я Гришко Яглищевичь в своєю Машкою... продали есмо пану Сейку Хоменковичю кут поля ись садкомь по Рудку». На карті з 1769 року село числиться і під назвою Дерев'яна, представляючи, очевидно, такою формою якийсь народний варіант або помилковий запис.

зріст утікачі з півночі. Одного разу їх побачили жителі з міста Оліки й спитали, звідки вони прийшли. Ці відповіли: «Ми з великої землі Деревської». З того, мовляв, часу почали чужинців прозивати дерев'янами, а їх поселення, збудоване з добротного витесаного дерева, — Дерев'яне. Інша оповідь в'яже назву села

ності: вимагає відповіді питання «чия?» Кому лежить ця осада? По-виробляється у мові пожеження назви з іменни «село». Власні особові і ви типу Дерев'яной, Дерев'яной засвідчуються в м'ятках з XV століття.

Село Дерев'яне і баг на інші іменовані об'є Це передусім уже зга річка Рудка (нині безім на притока Стубан), у назві скриває поня «річка з рудим кольор води, дна», це й дуже п край на шляху до Ол горб — Здихальна го що назвою символізує тр ноші, які доводилось по рювати, проїжджаючи рез цей розбурханий го Немало цікавого символі ють такі утворення, як І кута (прадавне урочи де, за переказами, жи вигнані за непокірливі пану збудитовані люд Середня скриня (рівне м долиня місце, що здале нагадає скриню), Мочу (надрічковий ставок, вимочували на волог конопі), Засцінки (по над лісом, окреслюване в утраченим словом з кі кома значеннями — « даткова полоса у полі, в ділена дорогою», «додати ва ділянка землі», «са ба», «хуторець»...), Круг ки, Волоки (поля) та ін.

Я. ПУРА

доцент Ровенського педінституту.

З історії сіл

Населені пункти з назвою Дерев'яне в УРСР належать до рідкісних. Є ще одна назва у нашому Костопільському районі й на Хмельниччині. Небагато є теж інших утворень, пов'язаних з словами дерево, дерев'яний. Це такі, як Деревенське, Деревецьке, Деревки, Деревляни, Деревці, Дерев'янка, Дерев'янки та ін. З цього випливає, що назвотворення від слова дерев'яний у нас нетипове й притому локалізоване головним чином на землі історичної Волині й Полісся.

Крім писемних свідчень, є ще усні перекази. Розповідають, що за непам'ятних часів в околиці долини Полясівщини, де простягався могутній правіковий ліс, згадки уже забутої назви

з іменем якогось воєначальника, що в цій місцевості завдав великих втрат поганцям, але й був сам тяжко поранений у кривавому переможному бою. Звільнившись довгим лікуванням від рап, воєначальник заснує на місці борні назване на його честь поселення.

І так, сказане веде на здогад, що назва Дерев'яне має безпосередній зв'язок не з прикметником, що скриває значення «зроблений з дерева», а з власним іменем людини Дерев'ян чи Древлян, від якого утворено спочатку якусь проміжну форму на зразок уже згаданого Дерев'яна, де вкладалось поняття належ-

Редактор К. БОНДАРЕНКО

